

נוהל טיפול בנפגעי חרדה

מספר נוהל: 1.2.3

פרק חירום – מינהל גמלאות

אושר על-ידי הגב' אסנת כהן – מנהלת אגף נפגעי איבה

בתאריך 07.09.2015

מטרת הנוהל

אנו מבקשים לרענן את הנהלים בדבר הטיפול בנפגעי חרדה על פי "נוהל חרדה" חוזר זה מרכז ומאחד את נוהל החרדה האמור בחוזרים נפ"א מס' 76, נפ"א מס' 1370, נפ"א מס' 1340, נפ"א מס' 108

פתח דבר

בשלהי מלחמת לבנון השנייה החליט המוסד לביטוח לאומי על שינוי בטיפול בנפגעי חרדה על בסיס הפרדה בין פיצוי לטיפול. וזאת על מנת להנגיש את הטיפול בסמוך לאירוע ולמזער את הנזקים. בתחילת המלחמה הגיעו לחדרי מיון כ- 4000 נפגעי חרדה. בתיאום בין אגף נפגעי פעולות איבה לבין האגף לבריאות הנפש במשרד הבריאות שולב טיפול נפשי קצר מועד לנפגעי החרדה שהגיעו לחדרי המיון ואתרי הדחק באזור הצפון.

לימים נוהל הטיפול אושר על ידי המועצה לבריאות הנפש ואף הורחב לאזורים נוספים אשקלון, שדרות, והמועצה האזורית בדרום באמצעות הקואליציה הישראלית לטראומה ובית חולים ברזילי, ובהמשך נתקבל כנוהל חרדה בכל אירוע איבה המוני.

הטיפול המוצע הוא טיפול קצר מועד הניתן על ידי מי שהתמחה במתן טיפול קצר מועד. מאז מפעיל האגף את נוהל חרדה לנפגעי פעולות איבה שמהותו הפרדה בין פיצוי לטיפול למי שסובל מפגיעת חרדה, וזאת על מנת להעניק טיפול מיידי לנפגעים ולנסות להקטין נזקים נפשיים בעתיד.

בעקבות האירועים הביטחוניים ועליה משמעותית בנפגעי חרדה פתח משרד הבריאות בתיאום עם המוסד מרפאות לטיפול בנפגעי חרדה וזאת על מנת לתת מענה רחב ככל שניתן למי שנחשף לאירוע איבה ובעקבותיו חש תסמיני חרדה.

מתן טיפול זה מיועד גם לילדים ובני נוער אשר מטופלים על ידי מומחים לילדים ונוער בתחום בריאות הנפש.

להזכירכם, נפגעי חרדה המגיעים למרפאות או למרכזי חוסן זכאים על פי המלצת אנשי מקצוע לקבלת טיפולים נפשיים לתגובת דחק עד 12 טיפולים פרטניים.

מרכזי החוסן הקהילתיים מפעילים מרכזים טיפולים להמשך טיפול בנפגעי הדחק במגוון טיפולים פסיכו-תרפויטיים- פרטניים משפחתיים וקבוצתיים בגישות טיפוליות מקובלות הכולל טיפולים קוגניטיביים- התנהגותיים, משפחתיים ופרמקולוגיים.

המטפלים במרפאות אלה הינם עו"סים קליניים, ופסיכולוגיים קליניים ופסיכיאטרים אשר עברו הכשרה מלאה לטיפול קצר מועד בטראומה.

משרד הבריאות אחראי על מתן השירותים המקצועיים ויבצע בקרה מקצועית על השירותים הניתנים במרפאות אלה.

המוסד לביטוח לאומי אחראי על מימון הטיפולים הנפשיים הניתנים לנפגעי החרדה. אגף נפגעי פעולות איבה דואג להפקת דפי מידע לנפגעי חרדה וכן כרזות לנפגעי החרדה והפצתם אל הסניפים.

באחריות הסניף לדאוג להפיץ הכרזות ודפי המידע אל המרפאות לטיפול בנפגעי חרדה באזורם וכן ממומלץ להעביר גם למחלקה לשירותי רווחה ברשות המקומית.

להזכירכם, טיפול זה אינו מותנה בהגשת תביעה להכרה כנפגעי פעולות איבה.

בשעת חירום ובתיאום עם אגף נפ"א דואג משרד הבריאות לפתוח אתרי דחק ומרפאות לטיפול בנפגעי חרדה.

לפיכך בשעת חירום יעדכן האגף את רשימת המרכזים הנוספים שנפתחים לצורך מתן מענה לנפגעי חרדה. הרשימות יופצו לסניפים ובמקביל יפורסמו באתר האינטרנט של המוסד לנוחות הנפגעים. כמו כן, ניתן לקבל מידע במוקד הטלפוני *6050 ובטלפון 02-6709388.

לאור הניסיון ובשל ריבוי האירועים יתכנו מקרים בהם אדם נפגע והוגדר כנפגע חרדה ביותר מאירוע אחד. במקרים כאלה הוחלט על תהליך עבודה ייחודי.

תביעה כזו מסתמכת על תביעה להכרה בגין חרדה שכבר אושרה על ידי הרשות המאשרת תביעה כזו אין צורך להעביר לאישור הרשות המאשרת.

יש להעביר לרופא הסניף על מנת שיקבע אם קיים קשר סיבתי בין הפגיעה לאירוע. במקרים בהם קיים קשר סיבתי יש לראות בנפגעים כמי שחלה החמרה במצבם הנפשי ולהעמידם בפני ועדה רפואית.

הגדרות

- **אתר דחק** – הינו מרכז למתן עזרה ראשונה נפשית לתגובת דחק חריפה (ASR). אתר הדחק נועד לנתב את כל נפגעי החרדה לאתר שבו יקבלו טיפול נפשי תמיכתי ראשוני, ובכך להפחית עומסים בחדרי המיון ולהרחיב מוקדי טיפול נוספים לנפגעי חרדה במקומות שאין בהם בית חולים.
- **מרפאות לטיפול בנפגעי חרדה** – מרפאות לטיפול בנפגעי חרדה אליהן יוכלו להגיע לקבלת טיפול למי שנזקק לטיפול המשך ומי שחש נזקק לטיפול בעקבות החשיפה לטראומה
- **תביעה לחרדה חוזרת** – תביעה להכרה כנפגע איבה בפגיעת חרדה פעם נוספת מיום שאושרה הפגיעה הראשונה.

תהליך עבודה

טיפול לנפגעי חרדה באתרי דחק בביה"ח הכלליים, אתרי דחק קהילתיים, במרפאות ומרכזי חוסן.

לצורך מימון הטיפולים הנפשיים של נפגעי חרדה על ידי המוסד לביטוח לאומי, המרכזים במטפלים יפעלו לפי ההנחיות הבאות:

1. כל נפגעי החרדה המגיעים לאתרי הדחק או למרכז טיפולי במרכז החוסן זכאים על פי המלצת אנשי מקצוע לקבלת טיפולים נפשיים לתגובת דחק עד 12 טיפולים פרטניים.
2. על מנת לקבל את המימון הטיפולי על ידי המוסד לביטוח לאומי ימלא המטפל במרפאה את הטבלה המצ"ב בנספח 2 ולאחר ריכוז הנתונים להעבירם אל חברת "מדינטק" בתחילת כל חודש בהתאם להנחיות בחוזר משרד הבריאות.
3. לנפגעים אשר נבדקו בדיקה ראשונית באתר הדחק או במרפאה יערך ראיון טלפוני מובנה שבהתאם לתוצאותיו תבחן האפשרות להזמנתו לאינטייק.
- א. נפגעים שיוזמנו לאינטייק (ניתן לערוך מפגש כפול) יוזמנו תוך 72 שעות מיום האינטייק להמשך טיפול במידת הצורך.
- ב. לנפגעים אשר שוחררו במצב שלא הצריך המשך טיפול מידי יאובחנו באמצעות לתוצאות הראיון הטלפוני ראיון טלפוני 72 שעות לאחר שחרורם מאתרי הדחק ויוזמנו לאינטייק.
- ג. החבילה הטיפולית עד 12 טיפולים למטופל תמשך לא פחות מחודשיים ולא יותר מארבעה חודשים מתחילת הטיפול.
- ד. יש להקפיד על מתן טיפול פרטני (של עד 12 טיפולים) לכל מטופל. מעבר לכך יש להפנותו לבדיקת זכאותו כמי שיוכר כנפגע פעולות איבה דרך המוסד לביטוח לאומי. אם יימצא זכאי ויקבעו לו אחוזי נכות בגין הפגיעה המשך הטיפול הנפשי ימומן על ידי המוסד לביטוח לאומי באמצעות מח' השיקום.
- ה. אנו מבקשים לוודא שהנפגעים לא פונים ו/או מטופלים בו זמנית למספר אתרי הדחק או מרפאות לטיפול בנפגעי חרדה.

לתשומת לבכם – מתן טיפול זה מיועד גם לילדים ובני נוער אשר יטופלו במרכזי דחק במרפאות ומרכזי החוסן על ידי מומחים לילדים ונוער בתחום ברה"נ.

נפגעי חרדה חוזרים שכבר שקיבלו בעבר סדרת טיפולים.

1. נפגעי חרדה שמגיעים אל הסניפים יופנו למרפאות בהתאם לרשימות המעודכנות (נספח 4) לטיפול המשך בנפגעי חרדה באמצעות טופס הפניה למרפאה. טופס ההפניה מצורף כנספח 1
2. נפגעי החרדה המגיעים למרפאות או למרכזי החוסן זכאים על פי המלצת אנשי מקצוע לקבלת טיפולים נפשיים לתגובת דחק עד 12 טיפולים פרטניים.

3. נפגעי חרדה שהוכרו כנפגעי פעולות איבה והיו חשופים לנפילות הטילים ולאזעקות ונזקקים לטיפול יש להפנותם למרפאות לקבל סיוע וטיפול על פי נוהל חרדה ובמקביל לפעול בהתאם להוראות ההזנה כאמור בחוזר פנימי נפ"א מס' 76

4. נפגעים אשר יופנו למרפאה יתקבלו על ידי המטפלים המוסמכים ויוחלט לגביהם האם יש מקום להמשך טיפול.

- א. לנפגעים שיגיעו למרפאות יבוצע אינטייק בו יוחלט אם יש צורך בהמשך טיפול
- ב. החבילה הטיפולית היא עד 12 טיפולים למטופל ותמשך לא פחות מחודשיים ולא יותר מארבעה חודשים מתחילת הטיפול.
- ג. יש להנחות את המרפאות להקפיד על מתן סט אחד של טיפולים הכולל עד 12 טיפולים לכל מטופל. במקרים בהם יש צורך ביותר מ- 12 טיפולים פרטניים מומלץ להגיש תביעה להכרה כנפגע פעולות איבה.
- ד. אנו מבקשים לוודא שהנפגעים לא פונים בו זמנית למספר מרפאות.

במקרים מיוחדים ובתיאום עם אגף נפגעי פעולות איבה, ניתן להרחיב את סל הטיפולים ל- 24 טיפולים פרטניים להזכירכם, המוסד לביטוח לאומי יממן המשך טיפול למי שתקבע לו נכות נפשית כנפגע פעולות איבה.

5. תשלום בעד נוהל חרדה מתבצע באמצעות חברת "מדינטק".
המרפאה תעביר אל חברת "מדינטק" את החשבונות בגין הטיפולים בהתאם לנוהל הקבוע עם "מדינטק".
הנוהל וההנחיות לאופן העברת החשבונות מצורף כנספח 3 לחוזר.

נפגע חרדה שקיבל טיפול על פי נוהל חרדה בעבר ונזקק לטיפול נוסף בעקבות תסמיני חרדה לאור ההסלמה בדרום יש לפעול לגביו על פי ההנחיות הבאות:

1. **במקרה של אירוע חדש בו חש הנפגע תסמיני חרדה** – מטופל שלא מיצה / סיים את הסדרה של 12 הטיפולים הפרטניים הקשורה לאירוע קודם, אבל קיבל לפחות 8 טיפולים פרטניים וחלפו לפחות 121 יום בין מועד הטיפול האחרון של הסדרה הקודמת לביו הטיפול הראשון של הסדרה הקשורה לאירוע החדש, הגורם המטפל מחויב להשלים את הסדרה הראשונה עד 12 טיפולים, ואם נדרשים טיפולים נוספים יש לאפשר לו סדרה נוספת.
2. **במקרה של אירוע חדש** – מטופל שסיים את כל 12 הטיפולים בסדרה הקודמת. הגורם המטפל יתחיל במתן סדרה חדשה של 12 טיפולים פרטניים כטיפול בחרדה חוזרת.
3. **מטופל שסיים 12 טיפולים** והגורם המטפל סבור שדרושים טיפולים נוספים (גם אם לא אירוע חדש), ניתן להרחיב את סדרת הטיפולים עד 12 טיפולים נוספים.

יש להבהיר כי,

מי שהוכר כנפגע איבה ונקבעה לו דרגת נכות 20% ומעלה בגין פגיעה נפשית ונחשף לאירוע חדש יש להפנותו לפקיד/ת השיקום להמשך קבלת טיפול נפשי.
מי שהוכר כנפגע איבה ונקבעה לו דרגת נכות פחותה מ- 20% ונחשף לאירוע חדש ניתן להפנות אותו לאחת ממרפאות ברה"נ או מרכזי החוסן בהתאם לנוהל חרדה והוא יקבל טיפול נפשי על פי הנוהל.

טיפול בתביעה לחרדה חוזרת

במקרים של תביעות חוזרות בגין חרדה יש לפעול על פי הסוגים המפורטים:

1. מי שלא הוכר עדיין כנפגע איבה והגיש שוב תביעה להכרה כנפגע חרדה – בכל פגיעה יש להעביר לרשות המאשרת במשרד הביטחון לקבל אישור הכרה.
2. מי שהוכר כנפגע חרדה וטרם נקבעה לו נכות רפואית והגיש שוב תביעה כנפגע חרדה בטווח של שנתיים – אין צורך להעביר שוב את התביעה החוזרת להכרה ברשות המאשרת, אלא יש להפנות לרופא הסניף על מנת לקשור את הקשר הסיבתי לאירוע.
כמו כן יש להפנות הנפגע לפקיד שיקום לשיקול דעת אם להפנות להמשך טיפול נפשי.
3. מי שנקבעה לו דרגת נכות נפשית ושוב נפגע פגיעת חרדה – אין צורך להעביר שוב

להכרה ברשות המאשרת, ניתן לראות בפגיעה הנוספת כהחמרה ולהעביר לרופא הסניף לחו"ד אם מדובר בהחמרה ולהעמידו בפני ועדה רפואית.

טיפול נפשי וטיפול קצר מועד לנפגעי חרדה:

- מי שהוכר כנפגע איבה ונקבעה לו דרגת נכות פחותה מ- 20% יש להפנותו לפקיד שיקום להמשך קבלת טיפול נפשי עד שנה (בתחום אחריות מח' השיקום).

הזנה של תביעה לחרדה חוזרת במסך 631 – תביעה להכרה

1. תאריך הגשת התביעה - יש להזין את תאריך הגשת התביעה להכרה.
הזנה זו תעודכן ביומן באופן אוטומטי בציון מקום התיק "פקיד תביעות"
2. סוג התביעה - ברירת המחדל תהיה תביעה "רגילה" יש להזין - רג.
תביעה "רגילה" במקרים בהם:
 - תביעה להכרה בפגיעה פיזית
 - תביעה להכרה בגין חרדה בלבד בפעם הראשונה
 יש לשנות סוג התביעה ל"חח" - "חרדה חוזרת" במקרים בהם לנפגע הייתה תביעה קודמת בגין חרדה שאושרה בשנתיים שקדמו לתאריך התביעה הנוכחית.
במקרה ויש לנפגע יותר מתביעה אחת יפתח חלון לבחירת אירוע.
יש לפעול בהתאם להוראות ההזנה כאמור בחוזר נפ"א מס' 76

נספחים